četrtek 6. oktobra 2022

P9_TA(2022)0350

Zatiranje svobode medijev v Mjanmaru, zlasti primeri Thet Thet Khine, Sithu Aung Mjinta in Njein Njein Aj

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 6. oktobra 2022 o zatiranju svobode medijev v Mjanmaru, zlasti primerih Thet Thet Khine, Sithu Aung Mjinta in Njein Njein Aj (2022/2857(RSP))

(2023/C 132/09)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih preteklih resolucij o Mjanmaru/Burmi,

— ob upoštevanju Sklepa Sveta (SZVP) 2022/243 z dne 21. februarja 2022 o spremembi Sklepa 2013/184/SZVP o omejevalnih ukrepih zaradi razmer v Mjanmaru/Burmi, s katerim je bil uveden četrti krog sankcij zaradi nenehnih hudih razmer in stopnjevanja kršitev človekovih pravic v Mjanmaru/Burmi ([1]),

— ob upoštevanju člena 10 Evropske konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah, ki določa pravico do svobode izražanja in obveščanja,

— ob upoštevanju ustnega poročila vršilke dolžnosti OZN za človekove pravice o razmerah na področju človekovih pravic v Mjanmaru za Svet OZN za človekove pravice z dne 26. septembra 2022,

— ob upoštevanju izjave tiskovne predstavnice Evropske službe za zunanje delovanje z dne 29. septembra 2022 o zadnji obsodbi državne svetnice Dav Aung San Su Či,

— ob upoštevanju oddelka 505(a) mjanmarskega kazenskega zakonika,

— ob upoštevanju soglasja Združenja držav jugovzhodne Azije (ASEAN) v petih točkah z dne 24. aprila 2021,

— ob upoštevanju člena 19 Splošne deklaracije človekovih pravic iz leta 1948,

— ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1966 o svobodi mnenja in izražanja,

— ob upoštevanju členov 144(5) in 132(4) Poslovnika,

A. ker je mjanmarska vojaška hunta, znana kot Tatmadav, 1. februarja 2021 nezakonito prevzela oblast in s silo odstranila zakonito vlado;

B. ker se je vrhovni poveljnik vojaške hunte Min Aung Hlaing avgusta 2021 razglasil za predsednika vlade in napovedal, da bo izredno stanje podaljšano do avgusta 2023;

C. ker sta zakoniti predsednik Vin Mjint in državna svetnica Aung San Su Či od vojaškega udara pridržana na podlagi več neutemeljenih in politično motiviranih obtožb ter sta že bila obsojena na več let zapora in dela v delovnih taboriščih; ker bi lahko državni svetnici Aung San Su Či naložili kazen do 102 let zapora, če bo obsojena za vseh 11 obtožb zoper njo;

D. ker je vojaška hunta od državnega udara 1. februarja 2021 aretirala več kot 15 500 ljudi in jih ubila več kot 2 300, med njimi vsaj 188 otrok;

E. ker vojaški režim vse od državnega udara spodkopava svobodo medijev ter krši človekove pravice novinarjev v državi; ker je organizacija Novinarji brez meja Mjanmar v indeksu svobode medijev za leto 2022 med 180 državami uvrstila na 176. mesto; ker mjanmarske vojaške oblasti omejujejo dostop do družbenih medijev, interneta in drugih neodvisnih virov informacij;

([1]) UL L 40, 21.2.2022, str. 28.

četrtek 6. oktobra 2022

F. ker je Tatmadav 14. februarja 2021 uvedel spremembe kazenskega zakonika in zakonika o kazenskem postopku, ki so postale glavne pravne določbe za obtožbe novinarjev, študentskih voditeljev, javnih uslužbencev in drugih, ki nasprotujejo vojaškemu režimu; ker vojska novouvedeni oddelek 505(a) kazenskega zakonika, ki prepoveduje povzročanje strahu, širjenje lažnih novic in kazniva dejanja hujskanja zoper vladnega uslužbenca, za katere je zagrožena zaporna kazen do treh let, uporablja za kazenski pregon novinarjev in drugih; ker vojaška sodišča v Mjanmaru izvajajo sojenja za zaprtimi vrati;

G. ker je vojaška hunta od državnega udara leta 2021 prepovedala medijske hiše ali jih prisilila, da so zapustile državo, če so poročale o dejanjih vojske; ker so imele številne prepovedane medijske hiše ključno vlogo pri poročanju o razmerah v Mjanmaru; ker se prebivalci Mjanmara in tisti v tujini močno zanašajo na te medije;

H. ker so bili ubiti vsaj štirje novinarji, med njimi fotografa Soe Naing in Aj Čjo, ki sta umrla v priporu, potem ko sta bila domnevno mučena, in lokalni urednik Pu Tuidim, ki naj bi ga vojska po hitrem postopku usmrtila, potem ko je bil uporabljen kot človeški ščit; ker je bilo več poročil o mučenju in zlorabah;

I. ker je državnemu udaru februarja 2021 sledil val aretacij novinarjev; ker je bilo po vojaškem udaru aretiranih vsaj 140 novinarjev, 53 medijskih delavcev je trenutno zaprtih v mjanmarskih zaporih, skoraj 25 novinarjev pa je že bilo obsojenih; ker je Mjanmar postal druga država na svetu po številu zaprtih novinarjev;

J. ker sta bila novinarja Thet Thet Khine in Sithu Aung Mjint aretirana avgusta 2021, šest mesecev po državnem udaru;

K. ker je bila neodvisna poročevalka projekta BBC Media Action Thet Thet Khine 27. septembra 2022 obsojena na triletno zaporno kazen in prisilno delo; ker je Thet Thet Khine že bila obsojena na prvo triletno zaporno kazen s prisilnim delom 15. septembra 2022 zaradi domnevne kršitve oddelka 505(a) kazenskega zakonika, ki kriminalizira hujskanje in širjenje lažnih novic;

L. ker Sithu Aung Mjint še vedno čaka na sojenje na podlagi obtožb o „hujskanju“ in „nagovarjanju k uporu“ zaradi člankov, v katerih je bil kritičen do mjanmarske vojske, za katere mu verjetno grozi skupna kazen 23 let zapora; ker se njegovo zdravstveno stanje slabša, uprava zapora pa mu odreka zdravstveno pomoč;

M. ker je vojaško sodišče v zaporu Insein v Jangonu 14. julija 2022 obsodilo Njein Njein Aj, neodvisno poročevalko, znano tudi po psevdonimu Mabel; ker je bila Njein Njein Aj v skladu z oddelkom 505(a) kazenskega zakonika obsojena na triletno zaporno kazen zaradi „širjenja strahu in lažnih novic ter hujskanja proti vladnemu uslužbencu“; ker je Njein Njein Aj 24. novinarka, ki je bila od državnega udara leta 2021 obsojena na zaporno kazen;

N. ker je bil neodvisni poročevalec Maung Maung Mjo 1. avgusta 2022 obsojen na šestletno zaporno kazen zaradi terorizma, ker je domnevno posedoval fotografije in intervjuje s člani ljudskih obrambnih sil, uporniških skupin, ki se borijo proti mjanmarski vojaški vladi;

O. ker je bil Aung San Lin, novinar medijske hiše Democratic Voice of Burma, 7. julija 2022 obsojen na šestletno zaporno kazen in prisilno delo zaradi hujskanja in širjenja „lažnih novic“, potem ko je objavil poročilo, v katerem je vojaške sile obdolžil požiga domov treh podpornikov z državnim udarom strmoglavljene Nacionalne lige za demokracijo v kraju Wetlet;

P. ker je mjanmarski vojaški režim julija ponovno uvedel smrtno kazen, da bi usmrtil nekdanjega poslanca Pjo Zeja Tava, uglednega aktivista Čjo Min Juja, splošno znanega pod imenom Ko Jimmy, ter Aung Thura Zava in Hla Mjo Aunga; ker je podpredsednik Komisije/visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ostro obsodil te politično motivirane usmrtitve, ki so še en korak v smeri popolne odprave pravne države in nadaljnje očitne kršitve človekovih pravic v Mjanmaru;

Q. ker razmere v priporu, iz katerega se poroča o pretepanju in nasilju na podlagi spola, vzbujajo resno zaskrbljenost za varnost in dobrobit pridržanih;

R. ker vojska vodi nasilno vojno proti etničnim manjšinam, ubija veliko civilistov in več milijonov ljudi sili v beg, da poiščejo zatočišče; ker so vojaški helikopterji nedavno streljali na osnovno šolo v regiji Sagaing, pri tem pa ubili vsaj šest odraslih in sedem otrok; ker so se po navedbah neodvisnega strokovnjaka za človekove pravice Toma Andrewsa, ki ga je imenovala OZN, razmere za ogromno število nedolžnih ljudi v Mjanmaru hudo poslabšale;

S. ker hunta v Mjanmaru noče niti resno preiskati kršitev človekovih pravic nad Rohingejci niti soditi storilcem; ker najvišji vojaški predstavniki, ki so vodili napade na rohinško prebivalstvo, ostajajo na svojih položajih; ker oblasti nočejo sodelovati z mehanizmi OZN; ker je nekaznovanje globoko ukoreninjeno v mjanmarskem političnem in pravnem sistemu;

T. ker si Rusija in Kitajska na političnem, vojaškem in gospodarskem področju močno prizadevata, da bi legitimizirali hunto; ker sta Rusija in mjanmarska vojaška hunta nedavno podpisali načrt o sodelovanju za miroljubno uporabo jedrske energije za obdobje 2022–2023; ker sta Rusija in Kitajska povezani z mjanmarskimi oboroženimi silami, saj sta največji dobaviteljici orožja tej državi; ker sta obe državi večkrat onemogočili poskuse dogovora o izjavah Varnostnega sveta OZN o razmerah v Mjanmaru;

U. ker se je vojaška hunta 24. aprila 2021 z voditelji Združenja držav jugovzhodne Azije (ASEAN) dogovorila o soglasju v petih točkah, katerega prvi korak je bil takojšen konec nasilja v državi;

1. ostro obsoja nasilno in nelegitimno vladavino vojaške hunte v Mjanmaru ter njene poskuse, da bi spodkopala močno zavezanost mjanmarskega ljudstva demokraciji, saj temelji na nezakonitem državnem udaru proti civilni vladi in je povzročila še posebej skrb vzbujajoče humanitarne razmere in krizo na področju človekovih pravic v državi, za katero je značilno vsesplošno nekaznovanje; ostro obsoja vse vrste preganjanja neodvisnih novinarjev;

2. poziva k takojšnji odpravi nezakonitih izrednih razmer v državi, ponovni vzpostavitvi civilne vlade, vrnitvi k demokraciji in hitremu odprtju parlamenta ob sodelovanju vseh izvoljenih predstavnikov; podpira prizadevanja vlade narodne enotnosti za mirno in demokratično prihodnost;

3. poziva vojaško hunto, naj brezpogojno izpusti predsednika Vin Mjinta, državno svetnico Aung San Su Či in vse druge, ki so bili aretirani na podlagi neutemeljenih obtožb, naj oblast preda zakonitim organom, naj spoštuje pravno državo in svobodo medijev ter nemudoma ustavi vojaške napade, zračne napade in nasilje nad mjanmarskim prebivalstvom;

4. poziva vojaško hunto, naj umakne vse politično motivirane obtožbe proti novinarjem in medijskim delavcem ter brezpogojno izpusti vse neupravičeno pridržane, tudi Thet Thet Khine, Sithu Aung Mjinta, Njein Njein Aj, Maung Maung Mjoja, Thurin Čjoja, Hanthar Njeina, Than Htike Aunga, Je Jint Tuna, Tu Tu Thaja, Soe Jarzar Tuna in Aung San Lin; poziva hunto, naj zagotovi potrebno zdravstveno oskrbo Sith Aung Mjinti, katerega zdravstveno stanje je skrb vzbujajoče;

5. obsoja zatiranje delavcev in odrekanje pravice do stavke; obsoja vsa podjetja in blagovne znamke, ki neposredno ali posredno podpirajo vojaško in policijsko zatiranje in izdajanje nalogov za prijetje sindikalnih voditeljev;

6. poziva vojaško hunto, naj nemudoma konča zlorabe, vključno s samovoljnimi aretacijami in pridržanji, mučenjem, spolnim nasiljem in drugimi oblikami slabega ravnanja, ter nepoštena sojenja novinarjem in medijskim delavcem; poudarja, da bi bilo treba odvetnikom, zagovornikom človekovih pravic in družinskim članom zagotoviti učinkovit dostop do obiskov pridržanih oseb; poudarja, da bi bilo treba o vsaki smrti v pridržanju nemudoma obvestiti družino umrlega ter ji poslati ustrezno dokumentacijo in truplo, odgovorni za zlorabe pa bi morali odgovarjati za svoja dejanja; poziva k neodvisnim mednarodnim preiskavam vseh obtožb o mučenju in slabem ravnanju ter k temu, da odgovorni odgovarjajo za svoja dejanja; poudarja, da domnevne informacije, pridobljene z mučenjem in slabim ravnanjem, ne smejo nikoli šteti za dopusten dokaz v sodnih postopkih;

7. vztraja, da je svoboda medijev bistvena za učinkovito delovanje svobodnih in demokratičnih družb ter za varstvo vseh drugih človekovih pravic in temeljnih svoboščin; ker novinarji potrebujejo varno okolje, v katerem lahko opravljajo neodvisno delo;

8. poziva vlado narodne enotnosti Mjanmara, naj jasno izrazi svoje stališče o statusu ljudstva Rohinga, zlasti o njihovi pravici do državljanstva in do vrnitve v državo ter o tem, da se ljudstvu prizna status enakovredne etnične skupine Mjanmara;

9. poziva Komisijo in države članice, naj še naprej podpirajo delo zagovornikov človekovih pravic v Mjanmaru; poziva delegacijo EU v Mjanmaru ter veleposlaništva držav članic, naj pozorno spremljajo položaj novinarjev, ki so v priporu ali zaporu, ter političnih voditeljev in drugih; spodbuja predstavnike delegacije EU in držav članic v Mjanmaru, naj se udeležijo sojenja novinarjem, medijskim delavcem, blogerjem in zagovornikom človekovih pravic v državi, kadar je dostop dovoljen;

poziva diplomatske misije in mednarodne donatorje, naj zagovornikom človekovih pravic in medijskim delavcem, ki jim grozi preganjanje, nudijo podporo in morebitno zaščito, vključno z zagotavljanjem varnega zatočišča na veleposlaništvih in izdajo nujnih vizumov tistim, ki potrebujejo zaščito;

10. poziva Komisijo, naj dokaže, da shema „vse razen orožja“ nikakor ne koristi hunti, ali pa od tega mehanizma začasno odstopi;

11. poziva EU in njene države članice, naj okrepijo mednarodno pomoč, razvojne projekte ali finančno pomoč Mjanmaru/Burmi ter zagotovijo, da to ne bo koristilo vojski in ne bo prispevalo k večjim kršitvam človekovih pravic; poziva k zagotavljanju čezmejne humanitarne pomoči in neposredne podpore lokalnim organizacijam civilne družbe, zlasti etničnim organizacijam;

12. pozdravlja sankcije, ki jih je Svet uvedel proti članom mjanmarskih oboroženih sil Tatmadav in njihovim podjetjem; poziva podpredsednika/visokega predstavnika, države članice in Komisijo, naj uvedejo dodatne ciljno usmerjene sankcije proti osebam, odgovornim za najhujše kršitve človekovih pravic v državi; poziva Svet, naj na seznam sankcij doda trgovce z orožjem Naing Thut Aunga, Aung Hlaing Oja in Sit Taing Aunga zaradi njihove vloge pri zagotavljanju orožja in opreme vojaškemu režimu; poziva Komisijo, naj preuči vse potrebne sankcije proti mjanmarskemu režimu; poziva k sprejetju ukrepov, s katerimi bi zagotovili, da te sankcije ne bodo negativno vplivale na delavce in splošno prebivalstvo;

13. je zaskrbljen zaradi odstopanj v zvezi s sankcijami, ki gospodarskim subjektom omogočajo izvajanje finančnih transakcij z družbo Myanma Oil and Gas Enterprise; poziva k boljšemu mednarodnemu usklajevanju sankcij, tudi k usklajevanju z regionalnimi partnerji;

14. poziva Svet, naj na seznam fizičnih in pravnih oseb, subjektov in organov, za katere veljajo omejevalni ukrepi, poleg posameznih članov državnega upravnega svet (SAC) vključi tudi sam upravni svet, da bi zagotovili, da so na ta seznam vključeni vsi subjekti pod nadzorom tega sveta in da so finančni tokovi iz Evropske unije v njihovo korist prepovedani;

15. poudarja, da morajo lokalna in večnacionalna podjetja, ki delujejo v Mjanmaru/Burmi, spoštovati človekove pravice in kršiteljem ne smejo več omogočati zlorab; v tem smislu odločno poziva podjetja s sedežem v EU, naj poskrbijo, da nimajo vezi z varnostnimi silami Mjanmara/Burme, posameznimi pripadniki ali subjekti, ki so v njihovi lasti ali pod njihovim nadzorom, ter da neposredno ali posredno ne prispevajo k vojaškemu zatiranju demokracije in človekovih pravic; poziva podjetja s sedežem v EU, vključno z matičnimi in hčerinskimi družbami, naj nemudoma prekinejo vse odnose s podjetji, povezanimi z mjanmarsko vojsko; poziva Komisijo in države članice, naj ocenijo in sprejmejo ustrezne ukrepe za odkrivanje, preprečevanje, prenehanje, ublažitev in odpravo vseh morebitnih ali dejanskih kršitev človekovih pravic, ki bi jih glede na trenutne razmere v Mjanmaru podjetja, ki poslujejo v Evropski uniji lahko povzročila, k njim prispevala ali bila z njimi neposredno povezana; poziva Komisijo in države članice, naj v predlagani direktivi o potrebni skrbnosti glede trajnosti podjetij uvedejo okrepljene in posebne obveznosti glede potrebne skrbnosti za podjetja, ki delujejo na območjih z visokim tveganjem, vključno z območji, ki so jih prizadeli konflikti, in okoljsko občutljivimi območji;

16. poziva države članice in pridružene države, naj ohranijo embargo na neposredno in posredno dobavo, prodajo in prenos vsega orožja, streliva in druge vojaške in varnostne opreme in sistemov, vključno s tranzitom, prevozom in posredovanjem, ter na usposabljanje, vzdrževanje ali druge oblike pomoči na vojaškem in varnostnem področju; poudarja, da mora Mednarodno kazensko sodišče nadalje preiskati razmere;

17. poziva EU in njene države članice, naj povečajo pritisk na Varnostni svet OZN, naj se pogaja o odločnem osnutku resolucije o uvedbi celovitega svetovnega embarga na orožje za Mjanmar;

18. spodbuja posebnega poročevalca OZN za človekove pravice v Mjanmaru, naj še naprej obravnava preganjanje novinarjev in sprejme ukrepe za odpravo tega zaskrbljujočega trenda; poziva OZN, naj kršitve svobode medijev vključi v področje uporabe neodvisnega preiskovalnega mehanizma za Mjanmar in spodbuja vse morebitne pobude za sankcioniranje vojaškega režima in zahteva, da tisti, ki so odgovorni za zdajšnje grozljive kršitve človekovih pravic v državi, odgovarjajo za svoja dejanja;

19. poziva EU in države članice, naj preučijo vse možnosti za pravico in odgovornost za hude mednarodne zločine, ki so jih zagrešile varnostne sile, vključno z zločini proti človeštvu, storjenimi po državnem udaru, pa tudi zločini proti človeštvu, vojnimi hudodelstvi in genocidom, storjenimi v zvezni državi Rakhine in drugih etničnih regijah v zadnjih desetletjih, tako da podprejo napotitev na Mednarodno kazensko sodišče, ki jo predlaga Varnostni svet;

20. obžaluje usmrtitev članov opozicije in ponovno odločno obsoja smrtno kazen;

21. odločno poziva vojaško hunto, naj razveljavi vso zakonodajo, ki bi lahko ogrozila svobodo medijev, in preneha ovirati pravico ljudi v Mjanmaru do svobode izražanja na spletu in drugje, ki vključuje svobodo iskanja, prejemanja in širjenja informacij;

22. ugotavlja, da soglasje v petih točkah ni prineslo rezultatov, in poziva Združenje držav jugovzhodne Azije (ASEAN), naj prizna, da hunta Min Aung Hlainga ni zanesljiva partnerica; poziva ASEAN in njegove članice, naj se z vlado narodne enotnosti Mjanmara pogajajo o novem sporazumu o krizi v Mjanmaru in zagotovijo, da bo ta novi sporazum vključeval mehanizme izvrševanja, da bi v prihodnosti dosegli trajnostno in demokratično rešitev krize;

23. obsoja Rusijo in Kitajsko zaradi politične, gospodarske in vojaške podpore mjanmarski hunti;

24. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje vršilcu dolžnosti predsednika Duva Lashi Laju in vladi narodne enotnosti Mjanmarja, odboru, ki zastopa mjanmarski parlament, državni svetnici Mjanmarja, Tatmadavu, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Komisiji, Svetu, vladam in parlamentom držav članic, državam članicam Združenja držav jugovzhodne Azije, generalnemu sekretarju Združenja držav jugovzhodne Azije, medvladni komisiji za človekove pravice pri Združenju držav jugovzhodne Azije in glavnemu sekretarju OZN.